

**«ЗАПОВІТ МЕТРА МЮССАРА»
ПАТРИКА ЗЮСКІНДА: ЗВ'ЯЗКИ З РЕАЛЬНИМИ
ТА ЛІТЕРАТУРНИМИ ПЕРСОНАЖАМИ.**

Стаття присвячена дослідженню паралелей між героями новели «Заповіт метра Мюссара» Патріка Зюскінда й іншими літературними персонажами та реальними людьми. Встановлені й проаналізовані зв'язки з чотирма реальними особами (Жан-Жаком Руссо, Клодом Моне, Робіне Жан Батистом Рене й самим Патріком Зюскіндом), трьома персонажами творів П.Зюскінда (Іонатаном Ноелем з «Голубки», Жаном-Батистом Гренуєм і Тайядом-Еспінассом з «Парфумера») та одним героєм Ж.-Ж.Руссо (Мюссаром зі «Сповіді»). Дослідження виявило схильність П.Зюскінда до літературної гри, розробки однієї теми одночасно в кількох творах, розвитку її в різних обставинах на прикладі різних персонажів.

Ключові слова: метр Мюссар, реальний персонаж, літературний персонаж, мушлі, прототип, паралель, символ, літературна гра.

«Заповіт метра Мюссара» є однією з новел збірки «Три історії і одне спостереження» відомого німецького письменника Патріка Зюскінда. Ця новела, як і більшість творів письменника, розповідає про самотню людину, яка страждає певною дивакуватістю. В даній новелі ця дивакуватість проявляється в тому, що вчена, досвідчена людина Жан-Жак Мюссар робить своєрідне відкриття – вся наша планета складається з мушель, які розростаються. Він пише своєрідний заповіт людству, бо вважає, що світу загрожує Апокаліпсис – смерть усього живого через мушлі, які захопили увесь простір, навіть космос. Такого висновку герой доходить не одразу. Теорія про мушлі виникає в метра Мюссара як наслідок великого краху. Справа в тім, що за своєю натурою герой є перфекціоністом. Це підтверджується як його вибором професії ювеліра, де все має бути бездоганним і точним, так і постійним прагненням ідеалу у всьому. Достатньо лише пригадати маєток в Пассі, який метр Мюссар придбав, аби відійти від справ і пожити в спокої. Цей дім був наче коштовність для Мюссара. Він мав бути ідеальним у всіх відношеннях. А головною прикрасою був чудовий сад, де найбільше росло улюблених квітів Мюссара – троянд. І тому, коли один кущ троянд не хотів рости і псував ідеальний вигляд саду, Мюссара заповонив неспокій, який потім переріс у

психічне відхилення. Узявшись власноруч викорінювати кущ, він натрапив на мушлі, які потім став бачити скрізь у все більших кількостях, аж поки в маренні не побачив величезну Прамушлю. Прамушля для Мюссара – це Апокаліпсис в чистому вигляді, це зло, яке керує Всесвітом. Саме про нього і застерігає усе людство Мюссар. Коли ця хвороба, спровокована невдачею з трояндами, досягає свого апогею – Мюссар помирає. Причому його тіло немовливо розігнути, і воно кришиться, немов сама мушля.

Ця новела вирізняється з-поміж інших найбільшою містичністю та загадковістю, але не лише цим. Надзвичайно цікавим є той факт, що персонажі цієї новели мають найбільшу кількість зв'язків з іншими постатями – як літературними, так і реальними. Новела має одного головного героя – метра Мюссара, але в ній коротко згадані ще дві особи, а саме: його слуга Клод Моне та садівник. Незважаючи на невеликий обсяг твору та малу кількість персонажів, загалом в новелі можна провести вісім паралелей між героями новели та реальними й літературними постатями.

До літературних персонажів належать: Іонатан Ноель з «Голубки» Патріка Зюскінда, Жан-Батист Гренуй і Тайяд-Еспінасс з «Парфумера» Патріка Зюскінда і Мюссар зі «Сповіді» Жан-Жака Руссо. До реальних людей – письменник Жан-Жак Руссо, художник Клод Моне, філософ Робіне Жан Батиста Рене та сам автор твору - Партік Зюскінд.

Розгляньмо спочатку, які схожі риси існують між персонажами «Заповіту метра Мюссара» та реальними особами.

1) Жан-Жак Руссо. Ім'я цього відомого французького письменника зустрічається в новелі два рази. Перший раз в епіграфі, де ми бачимо уривок його «Сповіді», а вдруге він згадується серед знайомих самого Мюссара, коли той розповідає про свою біографію. На зв'язок із Руссо вказує вже саме ім'я головного героя новели – Жан-Жак. Та найголовніше те, що й саме прізвище Мюссар є прямим запозиченням зі «Сповіді» Жан-Жака Руссо, в якій фігурує персонаж-однофамілець. Цілком можливо, що ще одне приховане посилання на французького класика міститься в самій назві твору – у Зюскінда це «Заповіт», а в Руссо – «Сповідь».

2) Клод Моне. Ім'я великого французького художника-імпресіоніста начебто випадково збігається з ім'ям слуги Мюссара. Та навряд чи цей збіг є справді випадковим. Про слугу ми не дізнаємося з твору нічого конкретного, крім того, що він допомагав Мюссару перегортати аркуші, коли той хворим писав свій заповіт, і що саме йому Мюссар доручив зайнятися свої заповітом. Повне його ім'я озвучується тільки в кінці новели. Під текстом заповіту слуга залишає опис похорону метра під назвою «Приписка Клода Моне, слуги пана Мюссара» [1, с.219].

Щоб довести, що збіг імен другорядного літературного персонажа й великого художника не випадковий, варто почати з Пассі. Адже саме там Мюссар вирішив купити маєток і розбити свій чудовий сад. Пассі став частиною Парижа тільки 1 січня 1860 р. Зараз тут проживають політики, аристократи, ділові люди, знаменитості [9,11]. Тут же знаходиться відомий музей Мармоттан-Моне, де виставлена найбільша в світі колекція полотен Клода Моне [10]. І більшість із них змальовують сад у Живерні, невеличкому селі недалеко від Парижа. Саме в Живерні жив зі своєю сім'єю Клод Моне. Перлиною його обійстя був сад, який вражає людей і дотепер. Коли в 1883 році художник оселився в цьому селі, до будинку прилягав 1 гектар землі, де був невеликий квітник, з якого і почалась історія знаменитого саду. Цікаво, що Моне, так само, як і Мюссар, перш за все посадив троянди. До кінця життя Клод Моне буде вдосконалювати свій сад і малювати в ньому свої картини. Ботаніка його захопила аж надмірно, бо, як він сам казав: «Усі мої гроші переходять у сад».[7,8]

Є всі підстави припустити, що, побувавши в музеї в Пассі, П.Зюскінд вирішив перенести сад Живерні в свою новелу. Водночас він переніс на свого персонажа й таку рису Клода Моне, як захопленість садівництвом. Крім того, письменник увів у текст і ключ до розуміння цієї літературної гри – збіг імен слуги й геніального художника.

3) Робіне Жан Батиста Рене. Якщо звернутися до роботи французького філософа Гастона Башляра - «Поетика простору», то в главі 5, присвяченій мушлям, він описує різні бачення мушлі поетами, науковцями та філософами протягом століть. Саме там ми можемо зустріти ім'я Робіне Жан Батиста Рене. Цей французький філософ XVIII сторіччя є певним прототипом Зюскіндового метра Мюссара. Видана в Амстердамі в 1768 році книжка «Філософські погляди на природну послідовність форм буття, або Досліди про природу, що навчається витворенню людини» містить досить-таки схожу на мюссарівську концепцію щодо природи мушель і їх скам'яніння. (І хоч існує різниця в одне століття між виданням цієї книжки і народженням Мюссара, цифри в цих датах залишаються ті самі, міняючи лише свій порядок, - 1687 і 1768 роки.) Гастон Башляр [6] вказує, що існує велика кількість ідей-мрій, пов'язаних із мушлями, однак деякі теорії, що вважалися науковими, є результатом грандіозної, безмежної фантазії. Одна така теорія належала саме Робіне Жан Батисту Рене. Він сприймав мушлю як найбільш яскраве свідчення спроможності життя до формоутворення. У його розумінні все, що володіло хоч якоюсь формою, мало онтогенез мушлі. Первинне зусилля життя як такого, за словами Робіне, було спрямованим на створення мушель. У центрі обширної картини еволюції живих істот, описаної в працях Ж.-Б.

Робіне, знаходиться велика мрія про мушлі. З його точки зору, скам'янілості - це фрагменти життя, ескізи органів, яким належить отримати гармонійне втілення на вершині еволюції, яка веде до створення людини. Учений вважав, що людина всередині являє собою якесь поєднання мушель. «Кожен орган має власну обумовленість форми, вже випробовану на якій-небудь мушлі протягом довгих століть, поки природа вчилася творити людину. Кожен орган формується за старими зразками так-само, як моллюск будує мушлю. Мушля - найяскравіший приклад шкаралуповидного всесвітнього життя».

Таким чином, якою б літературною вигадкою не здавалася читачеві «мушлева манія» Мюссара, в історії існувала реальна людина, так само схибнута на мушлях, вважаючи їх, як і персонаж Зюскінда, головним чинником світового життя. Різниця між Робіне і Мюссаром полягає лише в полярності їх висновків, бо якщо Робіне бачить в мушлі основу життя, то Мюссар – основу смерті. Але глибока упевненість у правильності свого «наукового підходу» й результатів дослідження в обох, безперечно, однакова.

4) Патрік Зюскінд. Аналізуючи художній твір, варто згадати його автора. Особливо, якщо йдеться про творчість Патріка Зюскінда. Неможливо не помітити, що і в новелах і в романі він завжди пише про ізольовану людину, цілком і повністю охоплену своїм гнітючим внутрішнім станом. Ці персонажі не мають детально розписаного психологічного портрета, вони всі однотипні. Однотипні в своїй самотності та дивакуватості. Різняться лише причини їхньої самотності та дивакуватості. «Заповіт метра Мюссара» не є винятком. Мюссар – це ізольована людина, яка, розвинувши свою нереалістичну теорію функціонування Всесвіту, повністю схибнула на мушлях. Та якщо поглянути на всіх героїв Патріка Зюскінда загалом, то можна стверджувати, що існує певний надгерой, який утілюється в різних персонажах. Цей надгерой, на нашу думку, і є Патрік Зюскінд. Не секрет, що твір – це віддзеркалення особистості письменника. А оскільки Зюскінд сповідує відлюдницький спосіб життя, майже не дає інтерв'ю, не виступає на публіці і відхилив декілька нагород, які йому були присуджені за досягнення в галузі літератури, можна припустити, що духовно автор схожий на своїх персонажів. Адже це досить дивно – не з'явитися на світову презентацію екранізації свого роману «Парфумер» і так сильно приховувати свою особистість. Навіть фотографій Зюскінда офіційно в цілому світі є тільки три.[12]

Якщо говорити про літературні паралелі з «Заповітом метра Мюссара», то варто зазначити, що найбільшу схожість метр Мюссар має з персонажами інших творів Патріка Зюскінда (Іонатан Ноель з «Голубки», Гренуй з «Парфумера», Тайяд-Еспінасс з «Парфумера»), а також і зі своїм літературним попередником – Мюссаром з «Сповіді» Руссо.

1) Іонатан Ноель з «Голубки». Повість «Голубка» Патріка Зюскінда і новела «Заповіт метра Мюссара» є дуже схожими. В обох випадках ми бачимо ізольованих персонажів, які живуть у відносній гармонії, поки якийсь сторонній предмет її не руйнує. Душевний баланс Іонатана Ноеля зруйнував голуб, що раптом з'явився перед дверима кімнати, у Мюссара ж спокій зруйнувала поява мушель. Та найцікавіше те, що і в «Голубці», і в «Заповіті метра Мюссара» несподівано обігруються такі традиційні символи, як голубка і мушля. Мушля – це, дім, затишок, захист, таємниця, приємна самотність і спокій. Окрім цього, мушля – це символ людського єства. У всякому випадку – мушля має позитивне значення. У Зюскінда ж мушля перетворюється на символ хаосу, неспокою, дисгармонії і зла. Те ж саме відбувається і з голубом. Ми знаємо, що цей птах є символом миру, родючості, Святого Духа, вірності, материнства, любові, шлюбу, невинності, чистоти, Божественного натхнення, довголіття, синівської шанобливості, спокою і гармонії.[5] Але у Зюскінда цей світлий символ також набуває протилежного значення. Російський літературознавець Г.Г.Шимбаєва зазначає: «Його голубка стає знаком дисгармонії, втіленням хаосу і анархії, посланницею ворожої людини злої сили, невідвортної долі, фатального передв'єстя... Ясності і гармонійності біблійного голуба, що несе людині блага звістку, протистоїть на сторінках повісті Зюскінда якась таємнича екзистенційна сутність птаха-ворога, посланця смерті».[4, с.14-17] З цього всього можна зробити висновок, що автор, пишучи свої твори, навмисно бере шаблонні символи з позитивним смислом і трактує їх на свій лад.

2) Жан – Батист Гренуй з «Парфумера». В аналізованій нами новелі Зюскінда, окрім звичного мотиву самотності і відчуженості, присутній також і мотив генія, якого поглинули власні ідеї. Цей мотив є головним у його популярному романі «Парфумер», де геніальність показана у чистому вигляді без людськості. Метр Мюссар схожий на Жана-Батиста Гренуя тією наполегливістю, з якою він ішов до розгадки таємниці Всесвіту. Він жертвував усім, щоб отримати бажане, і від цього ж помер так само, як і герой «Парфумера». Схожим є також життєвий шлях, який обоє пройшли, зважаючи на роботу підмайстром, і те, що люди, які їх оточували, помирили після того, як їхня «корисна функція» була вичерпана. Майстер, який взяв Мюссара до себе на роботу в ювелірну справу, помер так само, як померла і вдова після того, як вийшла заміж за Мюссара, щоб зробити його майстром і привести до багатства.

3) Тайяд-Еспінасс з «Парфумера». Досліджуючи тексти Патріка Зюскінда, можна помітити, як він іронізує над ученістю. Це особливо наочно проявляється у таких персонажів, як метр Мюссар і маркіз Тайяд-Еспінасс з «Парфумера». Російський літературознавець О.С.Мжельська в своїй кандид-

датській дисертації на тему «Мотиви новелістики Патріка Зюскінда» зазначає: «Іронічним є у П.Зюскінда взагалі ставлення до вченості, яка показана в його творах скоріше як псевдовчення. Він розробляє тип героя-дивака, досить забезпеченої людини, що займається наукою як хобі, тоді як цілі подібних наукових пошуків абсолютно несерйозні з точки зору здорового глузду. Вперше такий персонаж з'явився в романі «Das Parfum»: маркіз Тайяд-Еспінасс займався вивченням якогось газу життя і зробив висновок про те, що людям слід триматися якомога вище від землі, щоб продовжити собі життя.» [3, с.124]. Мюссар, безперечно, є ще одним образом псевдовченого, створеним П.Зюскіндом. Таким чином, між Тайяд-Еспінассом і метром Мюссаром існує очевидний зв'язок, їх можна трактувати як два варіанти розробки письменником однієї теми. Обоє дивакуватих героїв при відмінності об'єктів вивчення (Тайяд-Еспінасс працює над «Теорією флюїдів», а метр Мюссар розробляє концепцію про розповсюдження мушельної субстанції у Всесвіті) об'єднує абсурдність їхніх теорій. Спільним для них є й те, що вони живуть і творять у XVIII столітті, тобто в епоху розквіту просвітницьких ідей. Але існують і розбіжності. Наприклад, невідомо, якою теоретичною базою керувався маркіз Тайяд-Еспінасс, зате ми знаємо, що Мюссар провів величезну роботу з вивчення наукового досвіду своїх попередників. Окрім того, якщо для Тайяда-Еспінасса було важливо прославитись, то Мюссар бажає дізнатись істину.

4) Мюссар у «Сповіді» Жан-Жака Руссо. Головним прототипом Мюссара Зюскінда, як уже зазначалося, є Мюссар зі «Сповіді» Жан-Жака Руссо. Власне, звідти цей персонаж і перейнятий. Зюскінд цього не приховує, ставлячи в епіграф частину опису Мюссара Руссо з його «Сповіді». Їх об'єднує багато сюжетних елементів, проте в психологічному плані ці два персонажі абсолютно відрізняються. Виявляється, що в «Сповіді» Мюссар є далеким родичем головного героя Жан-Жака. Він художник-мініатюрист з прізвиськом «Кривомордий». Як і Мюссар Зюскінда, він був ювеліром. Чесною працею заробивши свій статок і видавши свою дочку заміж за дворецького короля – пана де Вальмалета, сина біржового маклера, він вирішив залишити всі справи і переїхати, знову ж таки, в Пассі, щоб на схилі літ насолодитися мирним життям. Мюссар Руссо був розсудливою людиною, філософом і добряком. В Пассі він мав дуже затишний будинок і знову ж таки - сад, який посадив власноруч. Про подальше життя Мюссара Руссо наведу цитату з роману, адже саме цей період є для нас найважливішим: «Розпушуючи землю в цьому саду, розташованому виступами, він знайшов копалини мушель - і в такій кількості, що його екзальтована уява стала бачити одні лиш мушлі у всій природі, і він нарешті справді повірив, що всесвіт складається тільки з

мушель, з уламків мушель і що вся земля не що інше, як мушлевий вапняк. Безупинно зайнятий цим предметом і своїми дивними відкриттями, він так розпалився цими ідеями, що вони перетворилися б в його голові в цілу систему, тобто в божевільну манію, якби на щастя для його розуму, але на велике нещастя для його друзів, яким він був дорогий і які знаходили у нього найприємніший притулок, смерть не викрала його у них шляхом дивної і жорстокої хвороби: це була пухлина у шлунку, яка, все розростаючись, заважала йому їсти і призвела нарешті до того, що після декількох років страждань він помер від голоду.»[2,с.312]

Як ми вже відзначили, існує і багато відмінностей між обома Мюссарами. Герой Зюскінда не мав дочки, не був художником і не мав ніякого прізвиська. Окрім того, сад обробляв садівник, а не він сам, та й про те, щоб він був добряком, теж нічого не свідчить. Більше того, в «Сповіді» Руссо ми дізнаємося, що його Мюссар любив італійську музику і навіть сам грав на віолончелі, був дуже компанійською людиною і часто запрошував найближчих друзів до себе в Пассі. На тлі закритого способу життя Мюссара Зюскінда, така гостинність Мюссара Руссо особливо впадає у вічі. Саме її П.Зюскінд вилючає, замінюючи на свою «фірмову» самотність.

Таким чином, можна стверджувати, що Зюскінд для свого сюжету запозичив значні елементи у Ж.-Ж.Руссо, трансформувавши їх відповідно до своїх власних художніх завдань.

Можна здогадатися, чому Зюскінд обрав цю історію для свого твору. Він явно любить дивакуватість з присмаком геніальності. А мушлі додають чогось містичного, неординарного – того, що не зустрічалось раніше. Тому не дивно, що, прочитавши «Сповідь», він вирішив переписати цей маленький епізод на свій лад.

Отже, проаналізувавши всі вісім паралелей між персонажами «Заповіту метра Мюссара» Патріка Зюскінда та реальними й літературними постатями, можна зробити такі висновки.

1. Образ Мюссара в новелі є особливим за своєю природою. Будучи самостійним і цілісним, він водночас є результатом синтезу відносно великої кількості прототипів, причому як реальних, так і літературних.

2. Використання такого прийому свідчить, що П.Зюскінд як письменник однозначно любить літературну гру. Це проявляється і в переоформленні старих символів на новий лад і в такому ж переоформленні персонажів та сюжетних елементів. Автор грає з уявою і логікою читача, даючи йому при цьому ключі для розуміння своєї гри.

3. Наявність виразних паралелей між героями П.Зюскінда свідчить, що для творчого методу письменника є характерною розробка однієї літератур-

но-психологічної проблеми в кількох варіантах, експериментальне дослідження її в різних обставинах на прикладі різних персонажів, які до певної міри стають двійниками.

4. Те, що більшості героїв П.Зюскінда притаманний спільний набір особливих психологічних рис, дає змогу говорити, що усі вони в комплексі утворюють образ одного надгероя. Та обставина, що деякі з цих рис (передусім самотність, самоізолюваність) характерні й для автора, дозволяє припустити, що цей надгерой значною мірою корелюється з самим П.Зюскіндом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зюскінд П. Голубка. Три истории и одно наблюдение: Повесть, рассказы/ Пер.с нем. Э.Венгеровой. – СПб.: Издательская Группа «Азбука-классика», 2010. – 256с.
2. Жан-Жак Руссо. Исповедь. – М.: Эксмо, 2011. – 768с.
3. Мжельская А.С. Мотивы новеллистики Патрика Зюскинда: дис. ... канд. филол. наук: 10.01.03/А.С.Мжельская. – Самара, 2008. - 171с.
4. Ишимбаева, Г.Г. «Голубка». Повесть Патрика Зюскинда: постмодернистское видение мира. <http://e-filolog.ru/zarubezhnaja-literatura/35-zarubezhnaja-literatura/77-qdoveq-story-by-patrick-suskind-postmodern-vision-of-the-world.html>
5. Лисенко Д.Ю. Проблема самотності «маленької людини» (на матеріалі новели «Голубка» Патрика Зюскінда). – Курсова робота: 10.02.04/Д.Ю.Лисенко. – Київ: КНУ, 2012.- 32с.
6. Bachelard, Gaston: Poetik des Raumes. Frankfurt 1975, S. 111-122.
7. <http://animalworld.com.ua/news/Sady-v-pomeste-Kloda-Mone-v-Zhiverni>
8. http://uk.wikipedia.org/wiki/Клод_Моне
9. <http://www.evolutionvoyages.com/web/france/paris-16.htm>
10. http://uk.wikipedia.org/wiki/Музей_Мармоттан-Моне
11. <http://ru.wikipedia.org/wiki/Пасси>
12. http://uk.wikipedia.org/wiki/Патрик_Зюскінд

Стаття надійшла до редакції 22.04.2013.

Лисенко Д.Ю., студ.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

«Завещание мэтра Мюссара» Патрика Зюскинда: связи с реальными и литературными персонажами

Статья посвящена исследованию параллелей между героями новеллы Патрика Зюскинда «Завещание мэтра Мюссара» и другими литературными персонажами, а также реальными людьми. Установлены и проанализированы связи с четырьмя реальными лицами (Жан-Жаком Руссо, Клодом Моне, Жаном-Батистом-Рене Робине и самим Патриком Зюскиндом), тремя персонажами произведений П.Зюскинда (Ионатаном Ноэлем из «Голубки», Жаном-Батистом Гренуем и Тайядом-Эспинасом из «Парфюмера») и одним героем Ж.-Ж.Руссо (Мюссаром из «Исповеди»). Иссле-

доване показало, що для П.Зюскинда характерна літературна гра, розробка одної теми одночасно в декількох творах, розвиток її в різних обставинах на прикладі різних персонажів.

Ключевые слова: мэтр Мюссар, реальное лицо, литературный персонаж, раковины, прототип, параллель, символ, литературная игра.

Lysenko D., stud.

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**«Maître Mussard's Bequest» by Patrick Suskind:
relationships between literary characters and real persons.**

The article researches parallels between the characters of the novella «Maître Mussard's Bequest» by Patrick Suskind and other literary characters, as well as real people. There were discovered relationships with four real persons (Jean-Jacques Rousseau, Claude Monet, Jean-Baptiste-Rene Robinet and Patrick Suskind himself), with three characters from Patrick Suskind's works (Jonathan Noel, «Pigeon», Jean-Baptiste Grenouille and Taillade-Espinasse, "Perfume") and with one character by Jean-Jacques Rousseau (Mussard from the "Confession"). The research has shown Patrick Suskind's inclination for literary game, tendency to develop the same theme simultaneously in several works, in different circumstances on the example of different characters.

Keywords: Maître Mussard, real person, literary character, shells, prototype, parallel, symbol, literary game.

УДК 821.111-3 В. Вулф

Любарець Н.О., к.філол.н.,

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

**ЖИВОПИС І ЛІТЕРАТУРА
В ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ ВІРДЖІНІ ВУЛФ**

Стаття розглядає вплив живопису на художню прозу Вірджинії Вулф. Визначається спорідненість творчої манери письменниці з експериментами її сестри-художниці Ванесси Белл. Аналізується інтермедіальна складова авторського стилю мисткині як свідомий модерністський пошук нових форм творчості у контексті живописних новацій імпресіоністів та постімпресіоністів.

Ключові слова: література, художня проза, інтермедіальність, живопис, імпресіонізм, постімпресіонізм.